

Omgaan met conflicterende perspectieven in het klaslokaal

Bjorn Wansink

Voor 50 jaar Didactief.



Opbouw mini-college

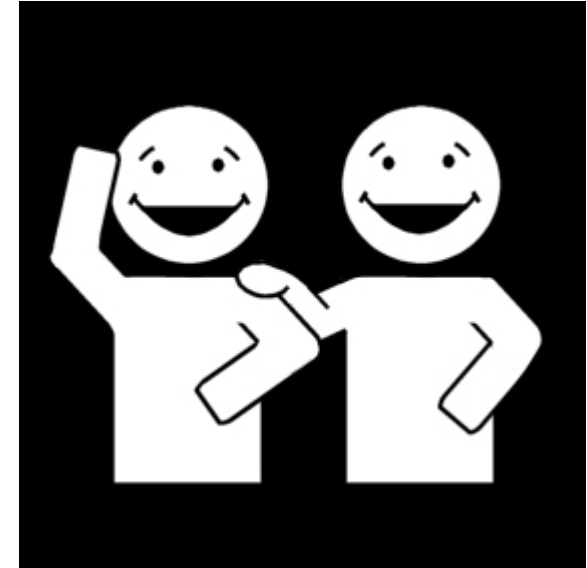


- Wat is multiperspectiviteit?
- Wat is identiteitsbedreiging?
- Hoe kun je jezelf verhouden tot controversiële onderwerpen?
- Hoe kun je reageren op controversiële opmerkingen?
- Tips...

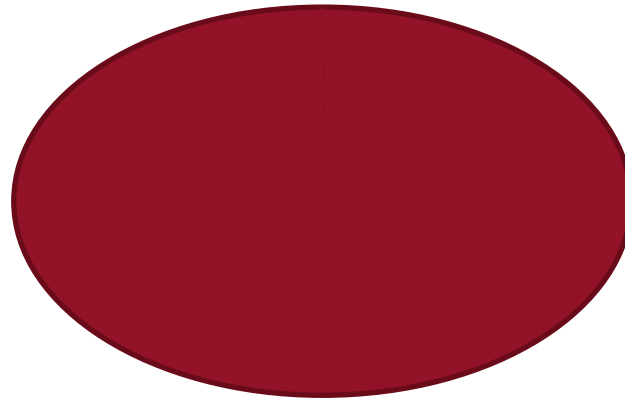
- **Doel:** bewustwording dat je tijdens lastige gesprekken altijd verschillende opties hebt met voor- en nadelen.



Multiperspectiviteit



1



2



- Polarisatie: de verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving die kan resulteren in spanningen tussen deze groepen en toename van segregatie.
- Controversiële onderwerpen verwijzen naar die kwesties waarover de samenleving duidelijk verdeeld is en groepen binnen de samenleving pleiten voor tegenstrijdige verklaringen of oplossingen op basis van alternatieve waarden (Stradling, 2003).



The class as micro society

Burgerschap vraagt om bepaalde omgangs- en communicatievormen, zoals een kritische houding, discussie, dialoog en oplossingsgerichtheid. Dat houdt ook in het erkennen van verschillen, anderen in hun waarde laten en het afzien van intimidatie en geweld (SLO).



Discussies kunnen lastig zijn:

1. Bij het bespreken van controversiële onderwerpen in de klas kunnen leerlingen het gevoel hebben dat hun identiteit of zelfbeeld wordt bedreigd.
2. Leerlingen die bedreiging van hun identiteit/zelfbeeld ervaren staan (in vergelijking met leerlingen die dit niet ervaren) minder open voor de perspectieven van anderen.
3. Ze zijn vooral gericht op het verdedigen van hun huidige opvatting en zijn weinig bereid daarop te reflecteren.

(Mol, Wansink & Mainhard, 2020)



Waar sta jij als docent?

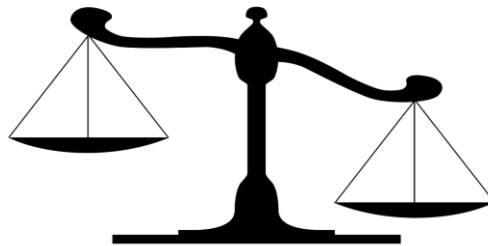
1. Wat is mijn eigen mening over het onderwerp?
2. In hoeverre ga ik deze mening delen met de leerlingen?
3. Welke emoties spelen er bij mijzelf als het gaat om dit onderwerp?
4. Hoe kan ik deze emoties reguleren tijdens de discussie?
5. Wat weet ik over de verschillende perspectieven binnen het onderwerp?
6. Welke verschillende perspectieven leven onder mijn leerlingen?



Waar sta jij als docent?

1. Ik laat verschillende perspectieven zien maar doe daar geen normatieve uitspraak over.
2. Ik neem bewust een normatieve stelling in.

Normatief balanceren (Wansink et al, 2016)



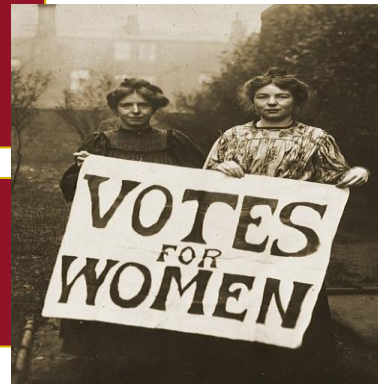
(Hess & McAvoy, 2015)

Type Controversiële Onderwerpen

Type Onderwerp	Definitie
Open empirische vraag	Een vraag die met bewijsmateriaal kan worden beantwoord, maar waar wetenschappelijke discussie over gaande is.
Gesloten empirische vraag	Een vraag die grotendeels beantwoord lijkt met wetenschappelijk bewijs.
Open politieke vraag	Een vraag waarover in de samenleving verschillende meningen zijn welk beleid te voeren.
Gesloten politieke vraag	Een vraag waarover de samenleving grotendeels eensgezind is welk beleid te voeren.

Welke onderwerpen als *open* of als *gesloten* gezien worden is contextueel en verandert over tijd.

Voor samen leven is een gemeenschappelijk referentiekader belangrijk.



COVID-19

Type Controversiële Onderwerpen

Type Onderwerp	Voorbeeld
Open empirische vraag	Hoe besmettelijk is de 'Britse variant' van het COVID-19 virus?
Gesloten empirische vraag	Bestaat COVID-19?
Open politieke vraag	Is schoolsluiting gerechtvaardigd ten gunste van COVID-19 bestrijding?
Gesloten politieke vraag	Mag je geweld gebruiken of oproepen tot geweld om je politieke gelijk te halen?



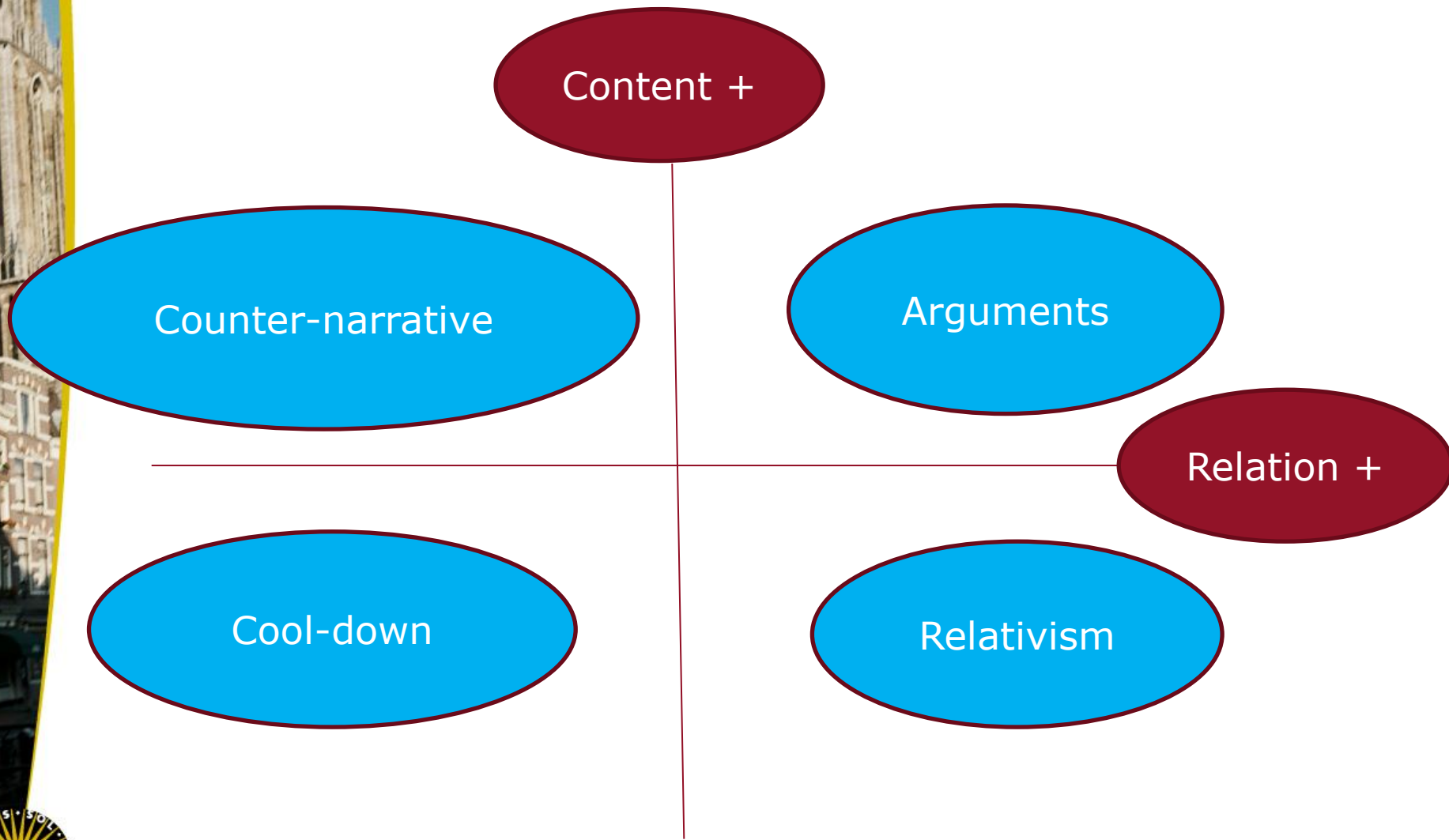
COVID19

- Daan zegt in de klas dat COVID-19 niet bestaat en een complot is.
- Docent Petra moet reageren: ...

Tip: Van Prooijen, J. W. (2018).
The psychology of conspiracy theories. Routledge.



Reageren op controversiële opmerkingen



4
3

1
2



Cool down

Docent Petra zegt tegen Daan dat ze later op de uitspraak terugkomt of ze stuurt Daan de klas uit.

Nadeel:

- Geen inhoud
- Pedagogische relatie staat onder druk.

Voordeel:

- Tijd om na te denken
- Rust creëren i.v.m. onveilige sfeer in de klas.



Counter Narrative

Docent Petra probeert Daan te overtuigen van zijn ongelijk door een tegenverhaal.

Nadeel:

- Pedagogische relatie staat onder druk.
- Er wordt niet geluisterd.

Voordeel:

- Er wordt ingegaan op inhoud.
- Docent kan zelf sturen.



Relativism

Docent Petra probeert naar Daan te luisteren en vraagt ook de andere leerlingen naar hun meningen.

Voordeel:

- Pedagogische relatie blijft behouden.
- Ruimte voor emoties.

Nadeel:

- Alle meningen worden als even 'waar' gezien.
- Onbedoeld kan Daan andere leerlingen in zijn klas overtuigen van zijn gelijk.



Arguments

Petra daagt leerlingen uit om op hun eigen mening te reflecteren.

Voordeel:

- Kennis wordt geëvalueerd en kritisch besproken.

Nadeel:

- Emotie zit in de weg.
- Kennis van het onderwerp is nodig.
- Overtuigen in plaats van dialoog.

Praktijk: de kwadranten lopen in elkaar over.



Het kwadrant argumentatie: Epistemological crisis?

- “If we do not have the capacity to distinguish what’s true from what’s false, then by definition the marketplace of ideas doesn’t work. And by definition our democracy doesn’t work. We are entering into an epistemological crisis (Obama).”



Vragen om jongeren mediawijs te maken:

- 1)Wie zit er achter de informatie?
- 2)Wat is het bewijs voor de inhoud?
- 3)Wat zegt de titel en wat zegt het hele artikel?
- 4)Wat zeggen andere bronnen?

Zie voor verdere informatie:

<https://cor.stanford.edu>

www.isdatechtzo.nl



Tips...

1. Zoek verbinding en niet (gelijk) confrontatie.
2. Verdiep je in de achtergrond van je leerlingen.
3. Blijf de dialoog aangaan, maar wees je bewust van de kwetsbare positie van leerlingen.
4. Geef aan dat niet alle perspectieven binnen de wet vrijelijk uitgeleefd kunnen en mogen worden.
5. Gebruik film, sport of theater (kunst) waarin het perspectief van de ander wordt laten zien.
6. Gebruik een historisch kader voor context.
7. Praat met collega's.



Literatuur suggesties:



- TerInfo lesbrieven: bespreken schietincident Utrecht; de moord op Samuel Paty; de avondklokrellen

<https://ter-info.nl/home>

- Wansink, B., & Timmer, B. (2020). *short handbook: COVID-19 Narratives that Polarise*. Radicalisation Awareness Network, European Commission.

www.uu.nl/medewerkers/bgjwansink/Publicaties

Borgers van burgerschap: <https://podcasts.apple.com/nl/podcast/bjorn-wansink-over-lastige-onderwerpen-in-de-groep/id1528967343?i=1000488993784>

- Hess, D. E., & McAvoy, P. (2015). *The political classroom: Evidence and ethics in democratic education*. New York: Routledge.



Websites:

- <https://www.schoolenveiligheid.nl/po-vo/kennisbank/handleiding-hebt-makkelijk-praten/>
- <https://www.kis.nl>
- <https://www.socialestabiliteit.nl>
- <https://www.annefrank.org/nl/>
- <https://mensenrechten.nl/nl/op-school>
- <https://www.diversion.nl>
- <https://www.devreedzame.school>
- <https://slo.nl/vakportalen/vakportaal-burgerschap/>
- <https://www.curriculum.nu/voorstellen/burgerschap/>
- <https://nivoz.nl>
- <https://www.stichtingvreedzaam.nl>
- <https://www.uu.nl/en/research/dynamics-of-youth>
- <https://union.sites.uu.nl>
- <https://www.zeteenstreepdoordiscriminatie.nl/wat-kan-mijn-organisatie-doen/tips-om-discriminatie-aan-te-pakken>
- <https://www.euroclio.eteaching>
- <https://www.tolerance.org>
- <https://www.facinghistory.org>
- <https://www.daretobegrey.com>
- <https://www.wijzijndrog.nl>
- <https://prodemos.nl>
- <https://edoc.coe.int/en/human-rights-democratic-citizenship-and-interculturalism/7738-teaching-controversial-issues.html>
- https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en